

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Fără prietini.

E rău de acel om, care nu are prietini în nici o parte, nici în apropiere, prin vecini, nici mai pe de parte. Dar' precum e rău pentru un astfel de om, care stă singuratic pe lume, tot așa de rău, ba mai rău e pentru un popor, care nu-și știe câștiga prietini iubitori.

Un astfel de popor sunt stăpânitorii noștri, Maghiarii. Ori încâtrău privesc, ori în care parte se îndreaptă, ei nu numai că nu dau de prietini, dar' sânt întimpinași adeseori cu dușmănie, și sânt rău văzuți și rău primiți preste tot locul.

Magharii n'au prietini nici în țeară, între popoarele pe cari le stăpânesc, nici în afară de țeară! Despre acest adevăr s'au putut încredința ei de atâtea ori. Chiar și cu privilegiul sărbătorilor milenare au putut băga de seamă lipsa de prietini. La astfel de sărbări ale unui popor ar fi trebuit să ia parte cu drag și cu plăcere toate popoarele, cu deosebire cele din patrie și să se bucure împreună cu el. Dar' ce s'a întâmplat? Din sinul popoarelor din patrie au mers la mileniu numai puțini „perde-vară“: sau de aceia, cari așteptau vre-un „os de ros“ dela stăpânire sau de aceia, cari aveau „osul“, erau adecă în slujbe și se temeau să nu-l peardă. Atât de iubiți sânt Magharii în țeară! Din afară, din străinătate, cu toată larma mare, cu toți banii, ce s'au dat, numai puțini străini au venit, cu deosebire de aceia, cari voiau să facă treboare de câștiguri sau umblau după alte favoruri. Doar *Berl* bancherul, cunoscut din afacerea *Morzány*, a mărturisit-o verde, că el a luat arânda biletelor dela expoziție numai de aceea, ca pe lângă câștigul material, să capete și o diplomă de „nemes“ uuguresc.

Astfel apoi se esplică treaba, că expoziția milenară s'a sfârșit cu pierdere materială și morală pentru Maghiari.

Zilele aceste din nou li-s'a întâmplat un cas, din care ar putea învăța. Eată întâmplarea:

Învătătorii din Viena au făcut în anul 1895 o vizită la Budapesta. Colegii lor din Budapesta 'i-au primit bine; le-au arătat tot ce au ei frumos și vrednic de văzut, ear' ce nu e bun și frumos au ascuns, după datina lor, apoi 'i-au ospătat, li-au ținut vorbiri înflăcărâte, cu

un cuvânt 'i-au primit așa de bine, încât învățătorii Vienezi 'i-au invitat să meargă și ei la Viena, să le întoarcă visita.

În anul acesta au voit să urmeze invitației, și au scris la Viena, făcându-și cunoscută voința, dar' au pățit-o.

Din Viena li-a venit grabnicul răspuns, „să facă bine și deocamdată să rămână acasă“, pentru-că dînșii — învățătorii vienezi, — între împregiurările de azi, „nu au curagiul să 'i primească!“

Îi roagă deci să 'și amâne visita căci „în Viena domnesc nește împregiurări foarte triste naționale și politice“ etc.

Aceasta e o respingere fină, ca și când li-s'ar fi zis: „Veniți dacă chiar voiți, dar' mai bine ați face să stați acasă“.

Ei, unde trebuie o dovadă mai bună, că Magharii sânt urgisiți și rău văzuți în toate părțile.

Și oare de unde vine asta?

Li-s'a spus Maghiarilor de atâtea ori, că cauza este purtarea lor ticăloasă față de popoarele nemaghiare din țeară. Până când ei ne prigonesc pe nedreptul, ne apasă și calcă legea și dreptatea în picioare, n'au să se aștepte la prietinia lumii din afară; până atunci vor fi rău văzuți de popoarele culte și disprețul se va arăta față de ei când într'un fel, când într'altul.

Oare când va sosi vremea, ca Magharii să se cumintească și să învețe din pățaniile proprii?

O prelegere despre Români. Săptămâna trecută s'a ținut în Viena o frumoasă prelegere despre Români. A ținut-o profesorul *Dr. A. Redlich*, pe temeiul cunoștințelor câștigate în o călătorie prin România. Descrierea, în formă de călătorie, se începe la Feldioara (lângă Brașov) trece apoi peste Brașov și ajunge la Sinaia, de unde plecând, atinge rînd pe rînd *Slatina*, *Curtea-de-Argeș*, mai multe mănăstiri, *Bucureștii*, *Cernavoda* și *Dobrogea*. În tot locul, dar' cu deosebire la Sinaia, laudă frumsețea locurilor, și mai cu seamă *limba dulce și obiceiurile* Românilor, apoi se arată răpit de frumsețea femeilor române și de minunatul lor port ș. a. Prelegerea a fost ascultată de mulți tineri români și de un public mare.

Di Redlich a zis, că „Scopul prelegerii mele este să arăt, că România, departe de a fi o țeară răsăriteană, este și trebuie pusă în rîndul țerilor culte ale apusului. Poporul român este plin de viață, de energie și înzestrat cu toate însușirile mai înalte sufletești

și astfel el este un neîntrecut luptător al civilizației în Orient“.

Aceasta e o noaună dovadă, cât de bine ne cunosc străinii și ne știu prețui, cu toate bârfelile necălite ale Maghiarilor.

Cum ne ajută guvernul. Guvernul maghiar ne are atât de drag, încât mereu regulează la afaceri de ale noastre, când bisericești, când școlare etc. Zilele trecute a făcut un nou fapt de — regulare. A rinduit ca sumele cari se dedeau până acuma dieceselor române gr.-cat. pentru ajutorarea preoților cu venituri mai slabe, să nu se mai dea la mâna episcopilor, decât numai atunci, când la cuitanță se alătură și lista preoților, cari primesc ajutorul. Ministrul *Wlassics* o cere aceasta, pentru-ca să poată controla, oare între cei-ce primesc ajutor de stat nu se găsesc și de acei preoți români, cari sânt agitatori și dușmani ai ideii de stat maghiar?

Se vede, că guvernul are o carte neagră, în care sânt însemnați toți acei preoți de „agitatori“, cari simt românește și nu se pleacă, nici nu-și vînd conștiința lor românească pentru un „blid de linte“.

D. A. Sturdza s'a retras. Cea mai însemnată veste din săptămâna aceasta, privitoare la politica României, este, că *D. A. Sturdza*, capul partidului liberal, președintele senatului român și fostul ministru-preșident înainte de Aurelian, a abzis de senator și de preșident al senatului și se retrage cu totul dela politică. Acest pas al dlui Sturdza a stîrnit mare ferve, cu deosebire în partidul liberal. Causa abzicerii nu se știe apriat.

Tot ce se știe sigur e, că dl Sturdza înainte și după abzicere a fost primit de regele. Senatul n'a primit abzicerea dlui Sturdza și guvernul încă se silește a-l îndupleca să rămână la postul seu.

Di Sturdza însă a spus de nou, că dorința lui nestrămutată este a se retrage.

Prigonirea țeranilor noștri.

Prigonirea a tot ce este românesc și nu-și pleacă capul cu supunere înaintea faptelor nelegiuite ale stăpânirii și ale slujbașilor ei, se face fără întrerupere. În toate părțile, rînd pe rînd sânt trași Români înaintea judecătorilor, unde apoi sânt judecați mai adese-ori de judecători, cari nu ne știu limba și puțin le pasă, că încâtrău înclină cumpena dreptății. E vorba, ca Românul să fie înfricat, să știe, că are să tacă, să stee umilit, chiar și în fața nedreptăților, ce 'i-se fac de cătră cei puternici.

După atâtea procese și întemnițări fără de sfârșit, prin cari loviți au fost cei mai buni ai noștri, bărbați și femei, domni și țerani, a venit rindul de prigonire pe țeranii din *Soborșin*, o mare și frumoasă comună românească din giurul Aradului. În 11 Martie și zilele următoare au stat înaintea tribunalului din Arad 54 de țerani din *Soborșin*, acușați pentru împotrivire la deregători, și o parte din ei au fost judecați la temniță.

Causa procesului.

Oamenii din *Soborșin* s'au pomenit în anul trecut, că notarul și primarul au așezat 8 lampe în comună, pe lângă celelalte, cari erau. Locuitorii nevoind să poarte spesele pentru lampe și luminat, căci și așa sunt prea împovărați cu dări, au luat la răspundere reprezentanța comunală. Eșind la iveală, că reprezentanța comunală nu știe nimic despre lucru, le-a spus notarul, că el a pus lampile, la porunca protopretorului. Venind acesta în comună, a zis, că el n'a dat nici o poruncă, ci numai și-a exprimat dorința, ca să se pună lampile. Totodată văzând împotrivirea oamenilor, a declarat că primește el spesele asupra sa. Când însă unul din oameni l'a provocat să dea în scris făgăduiala, la aceasta nu s'a învoit.

Văzând aceasta țeranii, i-au spus în față că ei vor scoate lămpile și le vor delătura, la ceea-ce protopretorul a zis: faceți ce vreți, scoateți-le.

Țeranii așa au și făcut. Ântăiu au scos două și după aceea, la indemnul negustorului perciunat, le-au scos și pe celelalte și le-au dus nevătămăte la notar.

A doua zi poporul era adunat la primărie, pentru alegerea viceprimarului. Viceprimarul, care era rău văzut la oameni, prin purtarea sa a ațîțat și mai mult pe oameni.

Protopretorul a fost chemat la primărie. El a chemat înlăuntru pe *Arsenie Tripa*, fost primar, i-a dat un pumn

peste gură și a poruncit gendarmilor să-l închidă. Porunca a fost implinită, ba *Tripa* a fost și bătut. Bătaie au suferit și alții dela gendarmi și chiar dela protopretor, care dădea cu băta, ca să împărăștie mulțimea.

La tribunal.

Pentru această „răscoală“ au fost acușați 54 de Români și pertractarea a decurs, cum știm că decurg toate pertractările cu Românii. Judecătorii sau nu știu deloc românește, sau rău, așa că nu înțeleg nici pe acușați, nici pe martori. La pertractarea din Arad procurorul a mărturisit, că nu știe nimic românește. De altă parte judecătorii cu ori-ce preț se silesc a scoate pe Români vinovați.

La Arad voiau să scoată ca ațîțatori ai poporului pe preotul *I. Ognean*, și pe învățătorul *P. Givulescu*, dar' acușării n'au putut fi încurcați și au mărturisit la fel, așa cum s'a petrecut lucrul.

Apărătorul, *Dr. Ioan Suci*, adv. în Arad, a grijit, ca țeranii să nu fie încurcați precum ar fi dorit judecătorii, ear' în urmă a ținut o vorbire de apărare minunată.

Judecata.

Pertractarea s'a încheiat în 13 Martie la 12 ore, și tribunalul, după o sfătuire mai mult de o oră, a publicat următoarea judecată:

„*Tripa* și încă 42 soți sînt judecați pe baza §-lui 92. din legea pentru fapte criminale, la câte 14 zile închisoare; lui *Tripa* și *Lupuț* i-se scoate din pedeapsă cât au stat închisi; spesele de proces au să le plătească toți laolaltă; 11 acușați sînt lăsați liberi.

Așa, iubiți țerani români, și batjocoriți și bătuți și judecați! Asta e soarta Românilor în țeara aceasta.

Adunarea

„Asociațiunii Transilvane“.

A doua ședință a adunării generale extraordinare a „Asociațiunii“ s'a ținut Joi, în 11 Martie n., și a dăinuit dela 4 ore după amiază până către 10 ore seara, în cursul unei lungi și infocate desbateri a membrilor de față, dintre cari foarte frumos a vorbit mai ales dl *Dr. Pop*, vicarul Năsăudului, în numele acelor membri, cari cereau ca numele de până acum al „Asociațiunii“ să nu se schimbe.

Toți membri au primit schimbările făcute în statute din partea comitetului.

Comisia de 15 inși și-a însușit propunerea domnului *Partenie Cosma*, de înțelesul, ca adunarea să declare ministrului, că deși ordinațiunea acestuia nu e întemeiată, dar' de silă se învoește să lase afară din numele de până acum al „Asociațiunii“ cuvîntul „transilvană“.

Dl *Dr. Augustin Bunea*, secretar metropolitan la Blaj, a propus, ca adunarea să ceară dela ministru întărirea statutelor fără schimbarea titlului, dar' dacă ministrul nu se învoește, atunci să întărească statutele cu schimbarea titlului cerută de el, adecă numirea „Asociațiunii“ să fie de aci înainte „Asociațiunea culturală a Românilor din Ungaria“.

Dl *Dr. Pop*, vicarul Năsăudului a propus, ca adunarea generală să declare ministrului, că nu se simte îndemnată a schimba numele „Asociațiunii“.

Punându-se propunerile la vot, pentru propunerea dlui *Dr. Pop* au votat 22 de inși, contra 44, s'uu abținut 2, pentru a domnului *Dr. Bunea* 10, contra 53, s'au abținut 6, pentru a domnului *Cosma*, adecă a comisiunii 44, contra 13, s'au abținut 7. Astfel s'a primit propunerea comisiunii și prin urmare titlul „Asociațiunii Transilvane“ s'a schimbat în „Asociațiune pentru literatura și cultura poporului român“.

FOIȚA.

Cântec

la moartea unui copilăș.

În comuna noastră *Ripa-de-sus* de vre-12 ani de când Dumnezeu ne-a dăruit în mijlocul nostru pe harnicul paroch dl *Nicolau Gliga*, în urma multor lucruri bune ce sub conducerea d-sale s'au făcut, pot zice că și comuna noastră a început a înflori. Nu pot cu astă ocaziune a înșira toate acele frumoase lucruri și datini, decât mă voiui mărgini pe lângă una, anume: Dl paroch de când a venit în comuna noastră, la înmormântări a introdus datina de a cânta după sfârșitul prohodului un cântec funebral împreună cu mine, și poporul ne ascultă cu mare plăcere. Dela un timp însă ne-am urit a cânta tot una și aceeași poezie, adecă versul „În planul cel secret“ și astfel eu am încercat a face poezii potrivite împregiurărilor celui răposat. La cel

dintăiu privilegiu poezia mea a stîrnit mare senzație, a stors multora lacrimi din ochi, ceea-ce m'a îndemnat a merge mai departe cu acest lucru.

Din cele multe trimit una, pe care am cântat-o la înmormântarea mult iubitului copilăș, cu numele *Aurel* al dlui par. *Nicolau Gliga*, întemplată în 8/20 Febr. a. c. Acest copilăș era abia de 3 ani, dar' avea o istețime și dezvoltare deosebită.

O aprindere de plumăni i-a ciontat firul vieții. Perderea lui a umplut de întristare nu numai inimile părinților sei, dl *N. Gliga* și d-na *Aurelia*, ci a tuturor celor-ce l-au cunoscut. În semu de părintească iubire părinții sei i-au făcut o înmormântare dintre cele mai strălucite, cu 2 preoți: dl *V. Mateiu* din *Ripa-inferioară* și dl *Iosif Popescu* din *Dumbravă*.

După-ce dl par. *Iosif Popescu* a ținut o frumoasă predică, împreună cu iertăciunile, am cântat cu toții un cântec de morți, făcut de dl *V. Mateiu*, ear' după aceea am cântat poezia făcută de mine, care e următoarea:

De sus din înălțime
Din raiul cel ceresc
Jos aruncând privirea
Corul cel ângereșc

Zăriră aici în lume.
Între cești muritori
Frumseța de minune,
Un frățior d'al lor.

Pe ei doru-i cuprinse
D'acest mândru odor,
Soli după el trimise
Să-l chieme-n alor cor.

El le promite-n dată
A implini a lor dor,
De-a intra 'n a lor ceată
Căci le e frățior.

Dar' greu el se desparte
D'al mamei dulce sîn,
De surori și de frate
Și tată, ce suspin.

Însemnăm aici, că pentru propunerea dlui Dr. Pop, care a fost cea mai bărbătească, au votat cei mai hotărâți fruntași ai noștri, — durere însă, că au fost prea puțini.

Dl avocat Dr. Amos Frâncu a dat în numele seu și al mai multor soți ai sei, cari au fost pe lângă propunerea dlui Dr. Pop, vot separat împotriva primirii propunerii comisiei.

— Miercuri seara, după ședința ântâiu, renumita „Reuniune română de musică din Sibiu” a dat un foarte frumos concert, care numai laudă face alesului ei conducător, dl George Dima. Sau cântat mai multe cântece naționale românești, cari au plăcut foarte mult.

După concert a avut loc o mare cină comună, ear' a doua zi un prânz comun al Românilor adunați la Sibiu, la un loc cu cei din Sibiu.

— DIN TRECUTUL NOSTRU. —

Moartea lui Șerban Cantacuzin.

După învingerea strălucită a creștinilor la Viena, la 1683, urmară mai multe altele, așa că în curs de doi ani fură cucerite cetatea Buda, capitala Ungariei, care stătă 150 de ani sub stăpânire turcească, apoi Belgradul Sârbiei ș. a. ear Ardealul fu scos pentru totdeauna de sub stăpânirea turcească.

Aceste izbânzi încurajară pe Șerban Vodă de a-și pune în lucrare planul de desrobire a țerii de sub Turci. Spre scopul acesta el încheiă legătură cu țerile vecine, în deosebi cu împăratul Leopold, cu Polonia și Rusia. Pe când însă o deputație de 4 boieri de ai lui Șerban erau în drum spre Viena, ca să facă legătură în scris cu Nemții, Șerban murî fără de veste, în vîrstă de 55 ani și după o domnie de aproape 10 ani. El fu otrăvit de partida aceea de boieri, cari se temeau de răsboiu și voiau mai bine să poarte lanțurile robiei, decât să se dea primejdiei, ridicând steagul neatârării. Aceia, prin mijlocirea cărora curajosul domn a perit otrăvit, au fost fratele

seu Constantin și un nepot de soră Constantin Brâncovanul. Acesta din urmă fu ales de domn de cătră partizanii sei și fu întărit de Sultanul, la anul 1688.

Constantin Brâncoveanu.

Acest domn a stătut pe tronul Munteniei un timp foarte lung în asemănare cu domniile schimbăcioase de pe aceea vreme, — anume 25 de ani. Nici unul din urmașii lui n'au avut o domnie așa de lungă, până la glorioasa domnie a regelui Carol I. din zilele noastre.

Brâncoveanu s'a susținut atâta vreme, nu doară prin puterea armelor, ci prin plecarea sa mare înaintea Turcilor, și prin multele și uriașele sume de bani și alte cinsturi, ce dădea într'una celor puternici de pe lângă Sultan și mai departe prin multele ajutoare de proviant, care cu boi, vaci și altele, ce dădea din țeară pe seama oștilor turcești.

Cu toate aceste el, prin biruri mari, puse pe biata țeară, adună uriașe bogății, cum poate nici un domn înaintea lui; vestea bogăției lui Brâncoveanu era așa de mare, încât Turcii îl numeau *Altin bei*, ceea ce pe româneste înseamnă *Print de aur*.

Că prin aceste multe stocături și poveri grele țeara nu mergea spre bine și poporul gemea sub greutatea, ușor e de înțeles; țeara era umilită în afară și nesocotită în lăuntru și minată tot mai mult spre ingenunchiare.

Aceasta purtare de tot supusă și lașă a lui Brâncoveanu a fost răsunată grozav, nu numai asupra lui, ci asupra întregii familii Brâncovenesti. Un cronicar zice despre el, că „atât de fericit era, cât 'mi-să pare, că toate darurile norocului era asupra lui”.

Și vai, acest bărbat ținut de fericit, a avut un sfârșit, cum nici un alt domnitor român; după 25 ani de domnie el fu dus la Constantinopol și aici înaintea ochilor lui fură tăiate capetele la 4 fii ai sei și pe urmă capul lui, desrădăcinându-se întreaga-i casă domnească.

Soartea 'și-a răsunat asupra lui în chipul acesta, pentru crima, prin care a ajuns la tron, ear' Turcul păgân și barbar astfel 'și-a arătat mulțămîta sa față de un cap prea plecat în jug.

Din viața și moartea lui crâncenă mari și însemnate învățături putem să tragem.

DIN LUME.

Din Creta.

Starea lucrurilor în Răsărit în decurs de o săptămână s'a schimbat puțin. În Creta lupta și cruzimile între creștini și Turci se continuă, ear' Grecii și Turcii se înarmează într'una și-și trimet și adună trupele la granița greco-turcească. Dar' atât guvernul grec, cât și cel turcesc au dat poruncă trupelor, ca să nu înceapă încăierarea, dacă nu vor fi provocate.

După-ce Grecia nu se supune poruncii puterilor europene și nu-și scoate oastea din Creta, puterile s'au hotărît pentru *blocada pacinică* sau încujurarea Cretei prin năile lor de răsboi. Blocarea s'a întârziat puțin, din cauza Franciei. Guvernul francez nu putea lăsa parte la ea, până când nu avea învoeala camerei (dietei). Luni camera a votat guvernului încredere și așa se zice, că nimic nu mai stă în calea începerii blocadei, înțelegerea între puteri fiind deșevășită. Când scriem aceste, telegramele vestesc, că căpitanii năilor europene dela Creta au primit porunca pentru începerea blocadei.

După blocadă va urma cuprinderea Cretei, ca să se poată domoli turburările și să se poată îndeplini autonomia.

Dacă blocarea Cretei nu va fi îndestulitoare pentru înfrînarea Greciei, se vor bloca câteva porturi grecești, mai ântâiu portul Volo. Blocarea sau închiderea porturilor face mari pagube negoțului Greciei.

Scoale pentru femei.

Mult trebuie să lucrăm noi pe toate terenele vieții publice, dar' cu deosebire pe terenul național, cultural și economic. Pe toate aceste terene am început lucrări îmbucurătoare, avem și alcătuirii vrednice, dar' în o privință am făcut puțin, prea puțin, și aceasta este cultivarea femeii.

Acuma la plecare
Primește un cântecel
Dela rudele tale
Adio! Aurel!

Ripa-inferioară, în 7 Martie.

Pavel Șendrea, învățător.

Strigături populare.

De pe Murăș.

Culese de Augustin Ocnean, student din comuna Mișcreac.

Măgheran crescut frumos
Pe ulița mândrii 'n jos,
Cine foc 'l-a sêmănat?
Mândruța car' m'a lăsat.
Cine foc 'l-a mai sădit?
Mândruța car' m'a iubit.
Floricea din grădină
Smulgete-aș din rădăcină,
Să te sădesc la fântână,
La fântână la sălcuța,
Unde s'a spăla mândruța.

Dar' cel de sus părinte
El încă 'l-a iubit
P'acest pruncuț cuminte
Și-'n ceruri 'l-a pofțit.

El îndată trimite
Pe moartea, al seu sol,
Cu ale ei ispite
Să iee acest odor.

Căci altcum nu se poate
În cer a se 'nălța
Făr' a trece prin moarte
Ș'apoi a se muta.

Căci asta e sentența
Ce Domnul o a zis,
Când a călcat porunca
Omul în paradis

Trecând prin astă fasă
El pleacă acum din lume
Pe noi ne 'ncredințează
Să-'i cerem iertăciune.

— Mergi colo-'n fericire
În raiul frumușel
Unde nu e mâhnire
O scumpe Aurel!

O tu ființă blândă
Tu pleci acum spre cer
La vecinica odichă
O scumpe Aurel!

Spre a raiului câmpii
Sboar' al tîu sufletel
În ceriu cu ângerii
O scumpe Aurel.

Spre corul ângeresc
Sbori ca un fluturel,
Spre raiul cel ceresc
O scumpe Aurel!

Cu ângerii 'mpreună
Vei fi un ângereț
Și vei primi cunună
O scumpe Aurel!

Femeia română a fost una dintre cele mai mari puteri întru păstrarea naționalității noastre; ea a împărțit pe lângă bucurii, și amarul vieții în luptele noastre grele, alături cu părinții, cu frații și bărbații, ca mamă, fiică, soră și femeie credincioasă.

Cuvine-se deci să ne îngrigim de aci înainte mai mult de cultivarea ei; trebuie să ne stringem puterile și punând umăr la umăr, să-i punem la dispoziție mijloace, ca femeia română să poată și ea a se cultiva și a înainta, înarmându-se cu puternicile arme culturale.

Acest scop mai ușor îl putem ajunge ridicând reuniuni sau însoțiri de femei, mai mari și mai mici, ear' de altă parte spriginind lucrarea reuniunilor de femei, ce le avem, și care tind spre cultivarea și înaintarea femeilor române.

Una din „Reuniunile femeilor române“, cea din Sibiu, are gândul să facă un mare și însemnat pas pe calea aceasta.

Noi încă nu avem o Școală pentru economia și industria de casă și o Preparandie pentru femei.

Lipsa acestora este foarte mare și în privința aceasta mare dreptate are numita reuniune, zicând următoarele în „apelul“ seu, publicat spre acest scop:

Că acestea așezăminte sânt o lipsă mare culturală la poporul românesc, este de prisos să o dovedim, pentru-că o simte fiecare Român cugetător, văzând cu durere că un popor de peste trei milioane de suflete în statul nostru până astăzi nu are nici un institut de acest soi.

Harnica reuniune, ca să-și câștige mijloacele de lipsă, voește să facă o sortitură (loterie) de obiecte. Aceasta adecă se face așa, că singuraticii dau deosebite lucruri, precum lucruri de mână, pânzături, chindisuri, vase, farfurii ș. a. pentru cari se face o loterie, vânzându-se losuri în favorul reuniunii. Astfel un singuratic jertfește puțin, dar' fiind mulți laolaltă, din vânzarea losurilor se pot aduna mulți bani. Planul deci este bun, și fiind scopul măreț, trebuie să dăm toți din toate părțile ajutorul nostru. Trebuie să ne punem cu însuflețire în slujba acestui lucru, căci vorba e de cultura noastră națională. Și cu deosebire femeile române au să tindă ajutor puternic, căci a lor cultură și înaintare este în vedere.

„Reuniunea femeilor române“ din Sibiu a dat spre acest scop un „apel“ către publicul român, în care arătând

lipsa așezămintelor amintite și punerea la cale a loteriei, se roagă de publicul românesc să o spriginească, aducând la cunoștință, că:

1. Pentru loterie se primesc ori-ce lucruri de preț. Amintim la primul loc frumoasele lucruri de mână ale femeiei române, dar' dorim alături cu acestea să stea și lucrurile de mână făcute din partea bărbaților (P. e. desemnări, sculpturi, picturi, apoi lucruri decorative: vase, ulcioare, farfurii și lucruri vechi), pentru-că știm din trecut, că toate acestea lucruri prețuite de noi și streinii le prețuesc.

2. Obiectele menite pentru sortitura întreprinsă sânt de a se trimite la reuniune până la 1 Iulie n. 1897.

3. Fiecare obiect să fie provăzut cu un bilet, în care să se arete numele și locuința donatorului, apoi numirea și prețul obiectului.

Visarion Roman.

4. Terminul sortiturerii obiectelor se va vesti prin ziarele românești.

La lucru deci, căci numai pe această cale putem să întemeiăm, din puterile noastre, școale folositoare pentru femeile române, din cari ele vor eși nu numai cu învățături practice, ci și cu dragostea și iubirea pentru neam și al lui bine și înaintare.

Visarion Roman.

— Vezi ilustrația. —

În 27 Martie c. își va sërba „Albina“ din Sibiu, cea mai mare și mai puternică bancă a Românilor din Ardeal și Ungaria, iubileul de 25 de ani dela întemeierea sa.

Când vedem, că aceasta bancă a ajuns la o frumoasă dezvoltare, cuvine-se să ne adu-

cem aminte de acel bărbat, care înainte de aceasta cu un pătrar de veac, a stăruit pentru întemeierea ei și ca cel dintăiu director, a organizat-o și i-a pus puternicile temelii, pe cari ea s'a întărit și dezvoltat.

Acest bărbat vrednic, al cărui portret dăm cetitorilor, a fost Visarion Roman, care pe lângă meritele, ce și le-a câștigat pe terenul financiar (bănesc), a lucrat și cu condeiul, pe terenul literar, pentru deșteptarea și luminarea poporului român.

Visarion Roman s'a născut la anul 1833 în comuna Seuca (comit. Tîrnava-mică.) A învățat întâiu carte în M-Oșorhei, apoi după anul 1848 a studiat în gimnasiul de stat din Sibiu și în urmă a absolvat pedagogia și teologia română gr.-or. din Sibiu.

După-ce a sîrșit astfel cu școalele, a cuprins postul de învățător și mai târziu de notar al comunei Reșinar.

Tinărul bărbat însă având dorință a lucra în cercuri mai largi pentru înaintarea neamului seu, îl vedem puind la cale cu zel întreprinderi economice și lucrări literare.

Pe terenul literar el a scos și redactat foaia pedagogică „Amicul școlii“, a edat în curs de vre-o 20 de ani plăcutul și răspânditul călindar „Amicul poporului“ și a întemeiat însemnata foaie literară cu ilustrațiuni: „Albina Carpaților“. Pentru lucrările sale literare, Roman a fost ales de membru corespondent al Academiei române și a fost membru în comitetul Asociațiunii transilvane.

Mare atragere avea însă Roman pentru lucrări economice-financiare, un teren, care înainte cu 25 de ani la noi era foarte puțin cultivat.

De aceea îl vedem, că încă pe când era în Reșinar, a întemeiat acolo o casă de păstrare, ear' mai târziu s'a dus la Viena, să-și câștige cunoștințe de bancă mai largi. După aceea apoi a pus temelii băncii de azi „Albina“, pentru întemeierea căreia el a ostenit mai mult.

Fundatorii băncii l-au ales de director, în care post a stat până la moartea sa, întemplată la 12 Maiu 1885.

Drept recunoștință pentru aceste merite față de „Albina“, adunarea generală a băncii va da o sumă pentru ridicarea unui monument (peatră de mormânt) frumos la mormântul seu,

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Școli de sat.

Cea mai strălucită școală dela oraș, în care se grămădesc copiii celor bogăți, nu e mai prețioasă omenimii, decât modesta școală dela sat, în care tinerimea învață să învingă sărăcia prin muncă și să cinstească virtutea.

PARTEA ECONOMICĂ.

Știm oare bine economia?

Întrebarea aceasta se va părè ciudată fraților plugari. Și cum nu? Căci noi ne îndeletnicim cu economia din cea mai fragedă vîrstă și tot se ne mai întrebă cineva, că știm lucrul, pe care zilnic îl sêvîrșim?

Sê nu se supere însă frații plugari, dacă, cu cel mai bun gând de a le ajuta, mă încerc a dovedi, că nici pe departe nu știm economia, cum ar trebui și cum ar fi în folosul nostru sê o știm.

De am ști bine economia, nu ne-am plânge atât de mult de vremi grele, căci din pămîntul, care e în stăpînirea noastră, ar putè trîi, și încă mult mai îndeustulată, o populațiune îndoit și întreit mai mare, ca cea de azi. Dar' sê aducem cîteva pilde.

În lucrarea pămîntului peste tot n'am făcut mai nici o schimbare, ci ne ținem orbîș de modul de lucrare al strămoșilor noștri, cu toate-că așa, mult nu mai poate merge. Cu împărțirea agrilor (locurilor de arat) în trei părți: pentru grâu, cucuruz și ogor, nu facem cea mai bună economie; din potrivă economia schimbătoare în economie are sê fie pentru noi plugarii un adevêrat izvor de bunăstare. Cu modul acesta de lucrare (împărțirea agrilor în mai multe de trei părți) pămîntul nu se sărăcește așa tare, cu toate-că nu se mai lasă ogor; ear' de altă parte silim pămîntul, prin un fel mai înțelept de lucrare, sê ne dea roade mai multe și mai prețioase. Cu chipul acesta am putè începe mai cu deadinsul și cu cultivarea trifoiului, fără care plugăritul nu înaintază, cum ar fi de dorit.

Neavînd nutreț mult și bun, nu ne este dată puțința de a ține vite multe și bune, și în lipsa acestora economia schiopătează. Dar' nici fînățele nu ne sînt cultivate după trebuință, ba, putem zice, că unii nu le cultivatează deloc; de grăparea, darea și gunoarea lor, cum și de sêmînarea de trifoiu și alte ierburi, în cea mai mare parte nici vorbă.

Apoi cu treabă bună chiar și unele locuri de păsune s'ar putea mult îmbunătăți, fiind sêpuse unor lucrări potrivite împregiurării și firii lor.

Și ce sê zicem de grădinile noastre dintre cari unele aduc numai puțin folos, ear' altele chiar deloc? Când acestea de-arîndul ar fi cultivate cu tot felul de pomi roditori de soiurile cele mai alese și cu legumi, cîte bunătăți nu s'ar revărsa peste casele noastre?

Dar' și coastele cele mai sterpe ale dealurilor le-am putè face și trebuie sê le facem oare-cum aducătoare de câștig, prin plantarea lor cu acați și alți arbori, ast-

fel, că nici un petec de loc sê nu mai rămîna necultivat.

Sînt apoi și alte ramuri de economie, cari noi plugarii le cunoaștem mai numai după nume, așa: cultivarea frăgărilor și prin ei a *vermilor de mătasă*. Sînt comune, cari din lucrul acesta câștigă cu miile în fiecare an.

Alt ram de economie și încă unul din cele mai frumoase și mai bine rêsplătitoare este *stupăritul*, care ar trebui îmbrățișat cu toată căldura pentru folosul și îudestnlarea, ce el duce în casele celor ce îl îndrăgesc din toată inima.

În unele locuri s'ar plăti bine prăsirea în măsură mai mare a *inului* și alte locuri a *cănepi*, cari în timpul din urmă am început a le nesocoti mai cu totul, înlocuindu-le cu bumbacul.

Bun câștig se face la unele neamuri chiar și din prăsirea *galițelor*, care mod de câștig nu trebuie sê-l pierdem nici noi din vedere.

La aceasta ar fi sê mai adăugăm *industria de casă*, care în cele din urmă, în loc de a fi fost tot mai bine prețuită și cultivată, a dat înapoi. Căci, unde se pomenea mai înainte la sâteanul român, haine de tîrg?

Aceste toate și alte multe, cari nu le-am pomenit aici, cred că mă îndreptătesc sê întreb din nou „știm bine economia?” Și acum, după-ce am scos la iveală atâtea lipse, neajunsuri și greșeli în purtarea economiei, îmi veți da dreptate, iubiți cetitori, dacă tot eu rêspond: *nu nu știm bine economia*.

Cu atîta însă nu ajunge. Nu e destul a spune, care și unde e rêul, ci el trebuie lecuit pînă nu e prea târziu.

Ear' lecuirea astor-fel de rele, dela a căror vindecare atêrnă viitorul și fericirea noastră, se poate face numai prin constătuiri și pilde, pe cari cei mai pricepuți și mai pățiți datori sînt sê le dea celor ce au lipsă de ele; și oare: care dintre voi plugarii, n'ar mai avea lipsă de sfaturi și învățături? Acel plugar, cred că, încă nu s'a născut. De aceea sê învățăm noi dela alții și din ale economiei, căci adevêrata economie este una din îndeletnicirile cele mai grele.

Un sâtean.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Clocitul găinilor.

La clocirea găinilor sînt a se lua în samă trei lucruri și adecă: cloca, ouăle puse sub ea și cuibul.

Cerînțele mai de căpetenie a unei cloce sînt: ca aceea sê fie de o natură blîndă, sê nu fie de o greutate prea mare, și încât se poate picioarele ei sê fie fără pene, ca așa sê poate învîrți

ouăle sub ea cât mai des. Nu fie care găină are însușirile aceste bune, și după ce însușirile acestea se moștenesc, avem sê prăsim cloce bune, adecă sê alegem la punerea ouălor sub găină, totdeauna acelea care sînt de cloce bune.

Sub clocă avem sê punem totdeauna ouă de mărime normală, adecă nici prea mici, nici prea mari, ci de mijloc și de acele, despre care ne încredințăm, cum că nu sînt sterpe. Ouăle sê fie proaspete și cu coaja întregă. După împrejurări putem pune la o clocă 10—15 ouă, dar' la nici o întemplantare mai multe.

Se recere, ca locul unde clocește găina sê fie în cîtva întunecos, și în liniște. Cuiburile sê fie aproape unele de altele și scutite de goange.

Avem în fiecare zi, cam pe la ameză, a da jos cloca de pe ouă și a o lăsa în curte ca sê-și iee hrana de lipsă, sê se poată scâlta în nêsip și sê umble puțin timp, ca și ouăle sê se aerizeze. Cloca n'are sê lipsească de de pe ouă, decît $\frac{1}{2}$, cel mult 1 oară, ceea-ce atârnă mult și dela căldura aerului. Se poate întemplantă, ca cloca sê fie silită a sta mai mult timp în curte, când apoi ouăle trebuie acoperite cu un sac, ori o riză groasă, ca sê nu se răcească. Avem însă sê purtăm de grijă, ca cloca, în nici într'un cas sê nu se reîntoarcă pe ouă, înainte de $\frac{1}{2}$ oară.

Scoaterea puilor și creșterea lor.

Puii se scot în împrejurări regulate la 21 de zile.

Se recere, ca puii sê se scoată din ou de sub clocă, îndată ce sînt uscați, sê se pună într'o corfă de pae sau rogojină, care e bine sê fie cuptușită cu o cârpă și apoi acoperită, sê stea în căldură, pînă ce nu vor fi întăriți în așa măsură, ca sê poată umbla, și numai după aceea sê se pună eară sub clocă; puilor eșiți din ouă avem a le da în ziua a doua de mîncare.

Mîncarea cea dintăiu poate sê fie fînă de cucuruz, de păsă, sau mălaiu curățit de coaje.

Avem sê dăm mîncarea asta puilor de 4—5 ori pe zi; când totdeauna avem sê le dăm și apă de beut, proaspătă și curată.

Mult atârnă dela vreme, când avem sê lăsăm cloca cu puii în curte; dar' înainte de 4—7 zile dela scoaterea puilor nici într'un cas nu, dar' și atunci numai după 9 oare dimineața, când apoi după 3 oare după amiază, avem sê le ducem eară la un loc scutit.

Puii la început, pînă ce nu sînt în stare sê mînânce grâu, se nutresc cu fînă de cucuruz pisat și cu mălai

curățit de coaje, când apoi pot mânca grâul, au să se țină cu mâncarea, ca și găinile.

Nutrirea găinilor.

Mâncarea găinilor are să fie sănătoasă, nutritivă și schimbăcioasă. Dacă ne ținem de aceste reguli, atunci vom vedea cu bucurie, că găinile noastre cum se vor desvolta, spori și ce sănătoase vor fi.

O găină nutrită bine crește frumos și iute, are prăsila bună și în urmă este în stare a răbda mai mult ori-ce boală. Sub mâncare bună nu înțelegem, ca să le dăm preste măsură și așa să le îngreunăm, căci este de ajuns, dacă găina are carne destulă, este voioasă și după mâncare tot mai caută încă câte ceva. Găinile au să capete de mâncare de două ori pe zi, adevărat dimineața și seara.

Putem să le dăm dimineața crumpe fierte și mărunțite, amestecate cu făină de cucuruz, sau de ovės, în vreme, când avem în grădină verdeață, mai punem ceapă mărunțită foarte fin și puțină sare; avem să îngrijim ca amestecătura asta să fie bine frământată cu apă caldă, la amestecătura aceasta mai putem pune și rămășițe de culină și ca ouăle lor să fie tari, să punem și coaje de ouă sfărâmată mărunt.

De mâncarea aceasta avem să dăm odată numai atâta, cât o pot mânca găinile; eara apă întrebuițată la amestecarea mâncării acestia putem să o încălzim puțin.

Seara sau după amiază avem să dăm găinilor de mâncare grăunțe. Unii prăsitori mai practici împart anul dela Ianuarie până în luna lui Septemvrie, în privința mâncării de seara în modul următor: Luni ovės, Marți orz, Mercuri grâu, Joi cucuruz, Vineri sâmbăntă de cânepă, Sâmbătă amestecătură de bucate și Duminecă cucuruz. Din Septemvrie până în Ianuarie, în ziua cea dintâi a săptămânei orz, în a doua zi grâu, în a treia cucuruz, și apoi a patra orz, și așa mai departe.

Avem să îngrijim ca găinile să capete odată numai atâta mâncare, cât o pot mânca odată toată.

Dacă eara n'avem verdețuri noi, avem să lăsăm grăunțele să se călească pe jumătate și să dăm găinilor din când în când și varză (curechiu) acrită, tăiată mărunt.

Apa ce o dăm găinilor să fie totdeauna proaspătă și curată. În vasul, unde ținem apa găinilor, putem pune un fer ruginit. Este bine, ca să aruncăm în apă 2 — 3 cărbuni cu jar.

Iuliu Bardoșy.

Locuri bune

pentru

neguțătorii Români.

Ni-s'au mai trimis date despre următoarele comune, cari sunt locuri bune pentru negoț și asupra cărora atragem luarea aminte a neguțătorilor noștri:

Borgo-Tiha. (situată în comitatul Bistrița-Năsăud) este o comună ce are o poziție foarte frumoasă cu aproape 600 numere, Români cu stare bună. Nu este nici o prăvălie de Român. Este însă un local foarte acomodat de prăvălie și măcelărie, în care și de prezent este un comerciant, dar nu de națiunea română și acel local este aproape de strada de țeară, de casa parochială, de biserica și de opidul Borgo-Prund, unde este postă ultimă și se țin trguri mici de săptămână și mari de țeară, distanța e numai de 1 chm. Cu 1 Maiu a. c. se dă în chirie pe 5—10 ani sau se vinde de tot. Trecere ar avea foarte mare ori-ce articli ar ține. Sunt 10 comune în valea cea romantică a Bărgăului, dar dorere că nici în una nu știu să fie un comerciant român, fără numai de alte naționalități și așa banul dela Român numai în buzunare străine se bagă.

Un comerciant român este dorit și acela ar fi primit cu brațele deschise, ajutat și spriginit de toată inteligența și poporul bărgăouean.

Informațiuni în detaliu dau bucuros, la întrebări în scris rog a aceluși și câte o marcă de câte 5 ori 15 cr. după-cum se dorește răspunsul recomandat sau simplu francat.

Ioan Mureșan,
Inventator.

Borgo-Murș. p. u. B.-Prund.

Suciul-de-jos. Subscrisul prin aceste rânduri vă fac cunoscut că eu în comuna mea Suciul de jos (A.-Szöcs) comit. Solnoc-Doboca, cercul Lăpușul-unguresc, am de dat o casă în chirie, a mea proprie în cinste pe un an și mai încolo ori pe câți ani cu un preț foarte moderat, la un neguțător român, care ar fi aplicat a-și deschide o boltă cu toate cele trebuincioase pentru poporul din aceasta comună. Comuna Suciul de jos e o comună curată românească, și oamenii s'au obligat a cumpăra cele trebuincioase numai dela boltă română. Boltă pentru trebuințele poporului în această comună nu se află decât trafica de tutun și sare susținute de unii Jidani.

Această comună are 1400 locuitori români, comunicațiune foarte bună, prospecte bune pentru a se pute susține într'un mod cinstit un neguțător român.

Aceia cari ar dori a deschide o boltă în sus numita comună, să se adreseze la subscrisul preot în Suciul de jos posta, ultimă Suciul de sus, (Felső-Szöcs), cărora le pot da informațiuni mai amănunțite. În luna aceasta cortelul și boltă sunt gata.

Suciul-de-jos, la 5 Martie 1897.

Gregoriu Popescu,
preot gr.-cat.

Laslăul-român. Comuna are 700 de suflete, dar ar mai merge să trgă și oamenii din alte comune învecinate, cum sunt: Suplacul, Vameș-Odriheiu, Coroiul, Șoimușul român și alte sate săsești. În sat sunt două boltițe jidovești, dar slăbuțe; a mai fost un boltaș sas, care în vreme de 9 ani și-a agonisit o

avere de mai multe mii de florini, făcând și negoț de vin. La primăvară să va face pe acolo cale ferată. Posta este Bonyha (com. Târnava mică.)

Glimboaca. De aici ni-se scrie: Subscrisul am o casă sub nr. 65, pe care voesc a o da în chirie pentru deschiderea unei prăvălii prin un neguțător român. Casa e mare și e într'un colț, unde se despart 2 ulițe. În comună nu este boltă, decât o cărcimă unde să mai află câte ceva marfă de vânzare. Cărcima însă e departe de casa mea, încât se poate scoate și licență pentru țabac. Posta este: Porumbacul inf. (Alsó Porumbak) com. Sibiu.

Ioan S. Ciocan.

Cumpetați-vă!

Sunt aproape trei ani, de când în o comună din Selagiu, cu numele Babța s'a întemeiat o însoțire modestă, dar de foarte mare însemnătate și folos pentru țeranii noștri, anume: „Societatea de cumpetare“ din Babța. Despre aceasta societate s'a scris în mai multe rânduri în foaia noastră; ea se află în stare înfloritoare și roade bune aduce, — fiind cumpetarea temelul unei stări materiale și morale.

Pilda bravului popor și harnicilor fruntași din Babța e vrednică de urmat de toți Românii și în privința aceasta s'a și bagat de seamă o pornire îmbucurătoare în multe părți. Mai mulți preoți, învățători și alți fruntași dela țeară ne-au cerut, parte nouă, parte celor din Babța, formular de statute de ale însoțirii de cumpetare și îndrumări privitoare la întemeierea astorfel de societăți.

Credem deci, că împlinim o dorință lătită, dând mai la vale datele, ce ni-se cer. Anume vom publica un îndreptar pentru întemeierea însoțirilor de cumpetare, alcătuit de dl. învățător Gavriil Aluș din Babța.

Indreptar pentru întemeierea însoțirilor de cumpetare împotriva beuturilor spirituoase

lucrat de

Gavriil Aluș

învățător și notarul însoțirii de cumpetare din Babța.

Cumpetarea este una dintre cele mai frumoase și folositoare însușiri; ea este izvorul sîrguinței, păstrării și a bunului traiu. Ea alungă din mijlocul nostru lipsa și sărăcia și ne ferește de decadenta materială și morală, căci omul cumpetat, care știe să se reție dela gustarea peste măsură a beuturilor, va fi totdeauna în stare a-și câștiga cele de lipsă pentru el și ai săi.

Doritor, ca neamul românesc de peste tot locul să fie religios-moral, sîrguitor, cumpetat și păstrător, m'am hotărît a face un îndreptar pentru aceia, cari voiesc a întemeia însoțiri de cumpetare, cum am întemeiat noi în comuna Babța.

Ca îndreptarul meu să fie mai ușor ducător la scop, dau întâi «Statutele însoțirii de cumpetare din Babța», și cele ale magazinului de bucate, în limba română, și în limba maghiară (căci astfel trebuie trimise la ministru spre întărire), după cari vor urma unele îndrumări și tălmăciri ale acestor statute,

apoi istoricul societății noastre de cumpătare și alte date despre ea și despre stricăciunea beuturilor spirtoase.

Babța.

Autorul.

Statutele »Societății de cumpătare« din Babța.

§. 1. În comuna Babța se întemeiază »Societatea de cumpătare«, care are de scop a înainta cumpătarea.

§. 2. La aceasta reuniune — societate — poate fi membru ori-care individ, bărbat ori femeie, care prin cuvântul de onoare (de cinste) se deobligă, că sau de tot se va reține dela beuturile spirtoase, sau va trăi cu acelea cumpetat.

Membrii societății se deobligă a trăi cumpetat și anume:

a) În cărcimele din comună a nu bea nici odată beuturi spirtoase.

b) A nu se însoți pe la alte case din comună și acolo a bea.

c) La vinderi și cumpărări a nu bea îndatinatul aldămaș.

d) La zidiri se deobligă a se ajuta împrumutat, fără de întrebuintărea beuturilor spirtoase.

e) Fiilor lor până în etate de 18 ani a nu da nici un fel de beătură spirtoasă.

f) Câtă vreme beuturile vor fi rele în comună, se vor abține cu totul dela beutul aceluia.

g) Dumineca și în sărbători înaintea serviciului dumnezeesc a nu bea beuturi spirtoase.

h) Când beuturile vor fi bune, va fi iertat a aduce: în familie, la nunți, ospețe, pomeni, clăci, călătorii și a bea cumpetat, nici odată însă mai mult de un decilitru vinars, înainte de mâncare, de o persoană, o jumătate litru de vin sau bere după mâncare.

i) Se deobligă a nu primi nici a imbia mai multă beătură decât e satorit în punctul de sus, ducând astfel o vieată trează și premergând cu exemplu bun.

j) Părinții, ca membrii »societății de cumpătare«, vor grijă, ca fiii lor să nu se însoțească cu tineri corupți, cari i-ar îndemna la beuturi și la alte fapte rele.

Fiilor lor trecuți de 18 ani din cantitatea pusă în punctul h, să li-se dea numai pe jumătate ca unui om mare.

Cine își înscrie numele în protocolul de membri, prin aceasta face legătura amintită și va fi membru al societății.

Ca atare se poate înfățișa în adunări și în acele are vot.

Membrii pășesc pe vieată în societate, însă din aceea pot repăși ori când. Această hotărâre a lor au a o aduce la cunoștința presiului.

§. 3. Afacerile societății le conduc membrii direcțiunii, respective oficialii.

§. 4. Membrii direcțiunii cu oficialii vor fi 12.

§. 5. Societatea va avea următorii oficiali: 1 președinte, 2 vice-președinți, 2 notari, 1 cassar și 1 controlor.

§. 6. Membrii direcțiunii precum și oficialii se aleg pe un an, însă de nou pot fi aleși.

§. 7. Ca decisiunile comitetului să fie valide, să recere înfățișarea cel puțin alor 5 membri.

§. 8. Comitetul într'un pătrar de an odată, în casuri de lipsă mai de multe ori, ține adunare și încă sau în școală sau în altă casă cinstită.

În casuri de abateri dela ținerea dato-

regulata: chivernisire a casei și a fondului de bucate, revidează socotelile, și despre activitate face raport adunării generale.

§. 9. Adunarea generală se convoacă odată într'un an, de regulă la începutul anului. Aceea alege membrii comitetului și oficialii, decide în casuri de eschidere arătate de comitet, revede socotelile, dă absolutor cassarului și pertractează propunerile.

§. 10. Validitatea sau puterea hotărârilor adunării generale nu e legată de numărul celor prezenți, numai în cas dacă ar fi vorba de schimbarea statutelor sau disolvarea societății, în care casuri trebuie să fie de față barem jumătate din membrii.

Decisiunea adusă în aceste două casuri numai atunci e în putere, dacă aceea s'a adus cel puțin prin 2 părți dintre cei prezenți, în cas contrar, precum în comitet așa și în adunarea generală, hotărăște majoritatea. Dacă numărul voturilor ar fi egal, votul președintelui hotărăște.

§. 11. Președintele reprezintă societatea în afară și față cu deregătoriile, concheamă adunarea generală și comitetul, în acelea preșidează, sustine ordinea, anunță hotărârile și îngrijește de executarea aceluia.

§. 12. Dacă cutare membru nu-și ține cuvântul, pe acela președintele sau vice-președintele îl face luător aminte prietenește, între patru ochi; în cas de repetire, îl însinuă comitetului, care, pe cel vinovat după ce-l ascultă, îl dojenește esrios. Dacă nici aceea n'a folosit, comitetul are drept să-l eschidă din sinul societății pe un timp mai scurt sau mai lung, — căruia însă îi rămâne un drept a apela la adunarea generală, care dacă vinovatul promite îndreptare, pe acela îl scutește de sentința comitetului. Consfăturile în astfel de casuri atât în comitet cât și în adunarea generală se țin secret.

§. 13. Din contră la acei indivizi, care, după ce au pășit în societate, în restimp de trei ani și-au ținut cuvântul credincios, comitetul este dator a le da un atestat de cunoștință.

§. 14. Vice-președinții pe lângă datorițele amintite în § 12, în casuri de lipsă substituiesc pe președintele în afacerile lui.

§. 15. Notarii duc protocolul și compun alte scrisori în adunările generale și ale comitetului. Protocelele autenticate de președinte și doi membrii de încredere și alte scrisori cu presiul la olaltă le subscriu, și cele de exmis le exmit, pe când protocelele și alte scrisori le păstrează.

§. 16. Societatea de cumpătare va avea un fond de bucate, care va fi a deponenților și un fond bănesc de bună voce.

§. 17. Cassarul chivernisează fondurile, primește darurile benevole, precum și alte venituri încurse din petreceri și prelegeri, respective banii rămași pe lângă cuită, asemenea și bucatele din fond, care la decisiunea comitetului le dă pe usură, duce în deplinire lefitele satorite prin presiul pe lângă cuită, duce socotelile regulate, acelea prin controlor le subscrie și în tot pătrarul de an le subșterne comitetului.

§. 18. Controlorul revede cel puțin odată într'un pătrar de an socotelile cassarului și încă înainte de ținerea ședinții comitetului; dacă le află în regulă, le subscrie; din potrivă însă dacă află neregularități, îndată avisează presiului.

§. 19. Comitetul poate da ajutor din banii puși la dispoziție aceluia membrii ai societății, deosebit servitorilor ori altor oameni săraci, care în decurs de trei ani și-au ținut promisiunea.

§. 20. Aflară de decisiunile de mai sus, privitor la ordinea consfătuirii ori a cercului de activitate a comitetului și a oficialilor, s'ar ivi lipse de îndrumări mai multe, acelea s'ar face prin regulile prelucrate de comitet și întărite de adunarea generală.

§. 22. Toate hotărârile aduse la cas de a schimba statutele sau la desființarea societății, despre folosirea fondurilor, înainte de a intra în vigoare sânt de a se subșterne ministrului de interne, la tot casul declarându-se în privința averii societății, ca aceea să se dea spre ceva scop cultural sau bisericesc local.

§. 22. Aceste statute primindu-se de adunarea generală, să scriu în trei exemplare și pe calea protopretorială să subștern dlui ministru de interne pentru aprobare, deobligându-se societatea a se supune întru toate aceluia statute și cu deosebire a se supune urmărilor legii. — La cas, când societatea ar urmări alte scopuri decât cele prevăzute în statute sau ar trece peste cercul de activitate al societății, încât prin activitatea sa ar periclita interesele statului sau a membrilor societății, prin guvern neamănat să se închidă și după rezultatul investigațiunii făcute în regulă, să se poată sau desființa cu totul sau a se astringe la ținerea punctuoasă a statutelor, sub pedeapsă de a se desființa.

Dat în Babța la 1 Aprilie 1894.

Petru Pop,
președinte interimal.

Gavriil Aluș,
notar interimal

Știri economice.

„Reuniune economică“ în Orăștie. Despre adunarea inteligenței din Orăștie, în scopul întemeierii unei noi însoțiri ni-se scrie, că adunarea s'a ținut în 11 Martie c., luând parte la ea peste 30 de fruntași, din Orăștie și comunele din giur. Adunarea a fost deschisă prin dl director al „Ardelenii“ Dr. I. Mihu, arătând, că noi pe noi trebuie să ne ajutăm și cel mai mare ajutor, ce se poate da agricultorilor și meseriașilor noștri, este întemeierea unei însoțiri economice. Dnsul crede, că va fi potrivit să se facă o însoțire sau reuniune, dar' cu două despărțimente: una pentru lucrătorii de câmp și alta pentru neguțători și meseriași. Această părere a fost primită de mai bună și s'a ales o comisie de 4, cari în înțelegere cu dl Dr. Mihu să pregătească statutele, cari vor fi subșternute ministrului spre întărire și apoi noaua însoțire se va pune în lucrare.

Eată o pildă vie pentru alte locuri ale noastre, unde fruntașii ar trebui să se pună pe lucru și să se întărească și ajutoreze prin însoțiri. —

Un nou canal în Țeara-ungurească. În cele dintâi zile ale verii se va începe în Ungaria facerea unui canal (scoc) dela Dunăre la Sava, între Vucovar și Samar, menit a scurta cu 400 kilometri drumul de apă între Ungaria și Bozua. Cheltuelile se vor sul la 4 milioane. Canalul va avea o lungime de 50 kilometri.

Însoțire centrală de credit în Ardeal. Însoțirea agronomică ardeleană (din Cluj) a trimis o invitare, prin care provoacă pe fruntașii societății maghiare să lucreze pentru întemeierea băncii centrale din Cluj.

Precum știm, aceasta bancă ar avea menirea să lucreze împotriva băncilor noastre românești și dacă va putea, să le și nimicească.

Expoziție de vite. La 1 Mărțișor n. c. s'a ținut expoziție de tauri în Dej. Cum i-se scrie „Tribunei“, au fost peste 200 tauri și taurenci, începând dela 8 luni până la 3 ani. Tot animale nobile, crescute cu mare îngrijire de plugarii noștri. S'au dat și premii. Cele mai multe le-au luat plugarii din Uriul-de-sus. Prețul taurilor de câte doi ani era dela 180 până la 220 fl. Premii au fost — dela 20 până la 80 fl.

Bănci noue românești. Ni-se scrie din Bicas (com. Ciuc), că fruntașii Românilor de acolo au pus în 4 Martie temelul la o bancă. Corespondentul nostru salutând acest bun început, nădăjduște, că aceasta însoțire va fi mama născătoare la alte însoțiri economice și culturale. Așa să fie. —

Din Băița (comit. Hunedoarei, lângă Deva), ni-se vestește, că acolo s'a pus la cale de cătră fruntași întemeierea unei bănci cu capital de 20,000 fl. numită „Zărândeana“. S'au împărțit în Băița și jūr liste și subscrierile de acții se fac acum. Cei-ce n'au primit liste, dar' ar dori să aibă, să ceară dela dl primar al Băiții, Lazar Perian. Dorim izbândă nouelor întreprinderi economice.

România la expoziția din Paris. E lucru știut, că peste 3 ani, la 1900 se va face în Paris o mare expoziție, la care vor lua parte toate popoarele și țările din lume. Fiecare țară își va avea locul seu deosebit și lucrările au și început deja.

Pe locul merit României, s'a hotărât clădirea unui palat de sare. Planurile au fost făcute de domnul de Richard, inginer de mine, ear' materialul de lipsă la clădirea acestui palat îl vor da băile de sare române. Sarea va fi tăiată în cuburi, bucăți tăiate. Două mașini vor fi deajuns pentru pregătirea materialului, într'un an. Blocurile de sare vor fi apoi transportate până la un port al Dunării, de unde vor fi așezate pe un vas, care va purta steagul român. Străbătând mările, naia va duce sarea până la vârsarea Seinei în La Man he, și suind rîul în sus, le va depune pe însuși locul expoziției. În această clădire România va expune produsele sale

Ville și livezile de pruni din România. „Epoca“ scrie, că extinderea totală a viilor din țară în cursul anului trecut a fost de 143.740 hectare, care au dat roadă 4,627.800 hectolitri de vin. Prețul roadei vinului, în cursul anului 1896, trece peste 38 milioane lei. În același an, livezile de pruni au avut o întindere de 50,020 hectare, cu o roadă în preț de cinci milioane 500,000 lei.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

Abonentului nr. 3259 în D. Cu privire la gărgărite sînt ordinațiuni ministeriale, cari amenință pe cei-ce n'ar lua măsuri, ca ele să nu se încuibă, cu oprirea vînzării bucatelor atacate.

Îndrumările ce se dau de ministru, sînt: coșurile și peste tot magazinele și podurile de bucate să se măture și aeriseze cu cea mai mare îngrijire. Păreții să se spoiască cu var amestecat cu carbol, ear' crepăturile acelor să se astupe cu o amestecătură făcută din sublimat și apă de o sută-ori mai multă. Crepăturile de lemn, spre pildă ale coșurilor,

să astupă cu o amestecătură gătită din cleiu și țărțe cernute de lemn. Găurile păreților se astupă cu gips măcinat, amestecat cu oleu de rapiță și apă; ear' în coșurile, magazinele și podurile atacate de gărgărite să se amne pe cîtva timp punerea bucatelor.

Cînd cu sêvșirea celor mai sus pomenite, bucatele sînt de a se trece prin ciur — lucru, care e de a se face cît de des — pentru-ca să se aleagă grăunțele atacate, cari trebuiesc date vitelor sau, după pârjolire în cuptorul de pîne, trebuiesc măcinate.

2. Cu privire la *soboli*: dintre toate cel mai potrivit mijloc este fără îndoială prinderea lor, care o știe face ori-care plugar, cu ajutorul unei sape bune. Dar' modul acesta de stîrpire costă multă pierdere de timp. Se mai pot stîrpi prin aluat de fosfor, în care se pun rîme, apoi cu oleu de terpenin ș. a. Sînt și curse anume pentru prinderea lor; ear' cei mai mari dușmani ai lor sînt: câinii, buhele, ulii, cioarele și alte multe.

Împușinarea lor e de a se încerca numai cînd s'au înmulțit peste măsură, pentru-ca se știe, că ei sînt animale foarte folositoare economului și stricăciunea, care ni-o fac, este rîsplătită înmîit prin stîrpirea vermilor și goangelor păgubitoare.

Abonentului George Roșca în Murș-Vioara. După-cum am aflat, în Deej, comitatul Solnoc-Dobâca, s'a ținut în 1 Martie a. c. o expoziție de peste 200 tauri din cei mai frumoși, toți de soiul ardelenesc, vînzându-se din ei cu câte 180—220 fl.

La Turda încă era mai înainte taurărie. Tauri de prăsilă frumoși s'au cumpărat și din vestita prăsilă a Archiducelui Iosif în Chișineu, a contelui Bela Vass în Șarcad, a baronului Bela Wesselenyi în Jibeu și a lui Iosif Egyed în Csapo. Apoi în comunele Feldioara și Apața lângă Brașov, unde se prăsesc multe vite de Pinzgau, încă poate s'ar căpeta.

Cere informațiuni dela Gregor Buzin, proprietar în Apața, dela Anton Irk, proprietar în Brașov sau dela primăria comunală din Feldioara (Földvár).

Monografia comunei Rêhău.

De

Nicolae Cârpenișan, paroch.

III. Starea culturală și populația.

(Urmare.)

6. Ioan Cârpenișan (1848—1851) jurist absolut, mai târziu ajuns notar în Deal, apoi în Rêhău, cătră sfîrșitul vieții sale a fost cassar (lăder) al orașului Sas-Sebeș.

7. Avram Cârpenișan 1851—1853).

8. Nicolae Secaș (1854—1863).

9. George Benescu (1856—1885).

10. Nicolae Munthiu (1864—1894).

11. Vasile Floca (1874—1887).

12. Ioan Floca (1887—1890).

13. Nicolae Dura din Deal (1887, 1888, 1891 și 1892).

14. Ioan Dura din Deal (1890/1).

15. Nicolae Cârpenișan (1890/1).

16. Dimitrie Opriș din Șura-mare (1891/2).

17. Ioan Zdrenghea din Sebeșel (1891/1).

18. Vasilie Basarabă din Romos (1892/3).

19. Ioan Bozdog din Vingard (1892/3).

20. Constantin Țintea din Seliște (1893/4).

21. Simeon Dragoman din Țichindeal (1833/4).

22. Dionisiu Lăncrajan din Vurpăr (1894—).

23. Eliseiu Marcan din Scărișoara (1894/5).

24. Nicolae Vulc din Petrifalëu (1894—).

Mai înainte, prin anii 1860—1870, legile școlare nu erau așa întărite ca astăzi și prin urmare nici copiii nu umblau așa regulat și atîta cît azi la școală, numărul lor abia era de 50—60 înși. Astăzi cînd acele legi s'au înăsprițit așa de tare, cînd nime nu mai poate fi scutit dela cercetarea școlii, numărul umblătorilor la școală e înspăimîntător față de trecut.

Așa în anul școlar 1894/5 au fost:

a) *Obligați la școală:*

	dela 6—12 ani.	dela 12—15 ani.
Copii	121	39
Copile	151	75
Cu totul	272	114

Laolaltă 386 copii.

b) *Au cercetat școala:*

	dela 6—12 ani.	dela 12—15 ani.
Copii	108	29
Copile	98	34
Cu totul	206	63

Laolaltă 269 copii.

3. **Casele.** Vorbind într'alt loc despre case, aici mai adaog ceva numai despre mobiele (sculele) din case și despre clădirile economice. În casă se află două paturi, unul mai mare și altul mai mic, numit „păcel“ (pățicel); pe lângă paturi și pe lângă pereți pe amîndouă laturile sunt scînduri, cari mai înainte erau așezate pe picioare de zid de cărămidă, azi sînt pe picioare regulate de brad. În casele oamenilor mai cu stare pe partea de cătră ferestri e așezată „lavița“ (ladă) dealungul părețului întreg, ei au și scaune regulate și mese frumoase; sub grinzi sînt cuiere, de cari atîrnă cînceauē și alte vase colorate; pe cuiere deasupra pun oamenii tăierile și blidele; sub cuiere atîrnă pe pereți jurîmprejur icoane de ale sfinților sêrbătoriți de preste an. Sub casă se află pivnița zidită cu peatră. Casele au de regulă două sau trei odăi: una pentru locuit, alta numită „tîndă“, cu cuptoriul de pîne, și cu vatra pentru fierbere în decursul verei, în a treia numită „cămară“ se păstrează bucatele măcinate și vestmintele. Însemnez și aceea, că la noi bucatele nemăcinate se țin numai în podul casei și în pivnițe, în coșuri anume făcute.

În curte se află clădirile economice „șopul“ cotețele și șura. Șopul e așezat pe stâlpi și acoperit cu șise, cotețele ¹⁾ sunt de bârne și asemenea cu șise acoperite, la unii oameni mai sêraci sînt de grădele (nuiele). De vro 5—6 ani și șopurile le fac oamenii de zid și le copere cu țigla. Șura e zidită de-a-latul curții întregi, are două despărțitoare: un grajd pentru vite și un puiu, numit la noi „ferdela“, pentru adăpostirea grăului și a nutrețului. Șuri regulate sînt aproape 300, din cari vr'o 80 sînt coperite cu țigla, celelalte cu paie. (Va urma.)

SCRISORI.

Adunare învățătorească.

Făgăraș, 28 Februarie c.

Domnule Redactor!

Adunarea învățătorească vestită în nr. 8 al prețuitei „Foia Poporului“ și ținută la 23 Februarie a. c. v. aici în Făgăraș a avut un rezultat deplin mulțumitor.

Aproape toți învățătorii membrii, în număr de 29, au luat parte la această adunare rodnică în lucrările ei.

Afară de membrii au mai luat parte și alți binevoitori ai școlii, între cari amintesc pe dl Ioan Turcu, protorotar comitatens pensionat, care cu această ocaziune a dăruit bibliotecii „Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din despărțământul Făgărașului“ o pul d-sale: *Excursiuni pe munții țerii Bârsei și ai Făgărașului*, apoi pe dl Dr. Ioan Șenchea, care totdeauna a arătat interes față de înaintarea învățătorului român. — Aceștia — dimpreună cu învățătorul Aurel Oprîș, dela școala gr.-cat. din Bucium — au petrecut lung timp cu mare băgare de seamă mersul lucrărilor din program.

La serviciul divin a predicat membrul Ioan Muntean, de pe amvon, unde cu reușită a asemănat pe preot și învățător cu lumina, care nu se poate ascunde sub obroc etc. Aci amintesc, că de astădată învățătorii au avut prilej a asculta pe nouă coriști, teologi ai seminarului „Andreas“, cari au executat răspunsurile liturgice din „liturgia“ pe note a profesorului George Dima. Deschiderea adunării prin președintele Nicolau Aron, preot în Galați, s'a făcut îndată după eșirea din biserică, în sala de învățământ a școlii gr.-or. la 11¹/₂ ore a. n. ținînd ședința până la 3¹/₂ ore după prânz. Încasarea taxelor dela membra urmat, plătindu-și mai toți membrii taxa pe 1897 cu câte 1 fl. v. a. adunîndu-se suma îmbucurătoare de 23 fl. 70 cr. Această sumă a fost predată casarului Nicolae Ludu, îndrumat fiind a-i depune spre fructificare la institutul „Furnica“ ca adaos la celalalt fond al reuniunii. *Parabola sămîntătorului*, prelegere practică din istoria biblică, de membrul Ioan Muntean, teolog absolut și învățător din Părdău; *Analizarea zicerii „carul are patru roate“* din toate punctele de vedere gramaticale, de membrul Galateon Bica învățător în Perșani; „Fundarea Romei“ prelegere practică din istoria universală, lucrată de membrul Traian Cerbu învățător în Șercășița, toate au avut rezultat mulțumitor. Propuneri mai de însemnătate nu s'au făcut, afară de dorința mem-

brului Ioan Muntean, ca în adunări să se lucre și disertațiuni (orații) nu tot numai prelegeri practice, care propunere s'a primit de adunare. Adunarea s'a încheiat printr'un cuvînt scurt al președintei, în care mulțumește membrilor pentru zelul arătat prin participare regulată la ședințe, și pentru interesul și activitatea la obiectele din program, cu deosebire mulțumește membrilor prelegători, cari într'un timp scurt au știut să se pregătească așa de bine cu temele date spre lucrare de comitet. După adunare a urmat masă comună în ospătăria Krempel, de unde învățătorii spre seară s'au depărțat, unii la casele lor, alții pentru de a lua parte la producțiunea teatrală a societății „Progresul“ din Făgăraș.

Înainte pe calea aceasta, căci așa cred eu, că ne vom apropia tot mai mult de ținta, care e cultivarea noastră prin noi.

Raportorul.

CRONICĂ.

Esit din temniță. Domnul Simion Socaci, învățător în Cioara, a esit la 4 Martie st. n. din temnița ordinară din Alba-Iulia, unde a stat 2 luni și 15 zile pentru o adresă de aderență la memorandiști.

Societăți ardelenesti în România.

Din București se vestește, că în urma stăruinței dlui profesor Dr. Elefterescu, s'a înființat acolo o societate culturală a Românilor din comuna ardelenescă Draos. Din această comună adevă se află foarte mulți Români. Scopul societății e de a ajuta pe consătenii lor de acasă în năsuințele lor culturale. Noua societate se numește „Unirea, asociațiunea culturale a Românilor din Draos“. Ea își are statutele sale tipărite și are până acum un capital de 1600 lei. În 3 (14) Febr. s'a dat și un bal în folosul fondului societății, avînd un sfîrșit cât se poate de frumos. La pilda aceasta au făcut asemenea societate și Români din comuna ardelenescă Cața, pribegiți în București, al căror număr încă este foarte mare. Soietatea acestora se numește „Frăția“.

Prigonirea Boznicilor. Din orașul cel mai de frunte al Bozniei, din Serajovo vine știrea, că epitropia bisericei sêrbești de acolo a fost disolvată prin stăpînire, pe cuvînt că dreptul membrilor din comitetul bisericesc s'a sfîrșit încă anul trecut și până acum nu s'a luat nici o dispoziție pentru noua alegere. Afară de aceasta vicepreședintele comitetului, Jeftanovici, are idei nepatriotice, visînd o *Mare-Sêrbie (1)* și a făcut membrii din comitet, ca să ia parte la deputațiunea care a umblat la Viena cu un memorandum către Împăratul, — îndreptat împotriva episcopului și a stăpînirii.

Adevă aceasta e motivul adevărat! Oamenii au îndrăznit să se plîngă în contra stăpînirii, prin urmare sînt rîi „patrioți“!

Un cor harnic. Despre corul din Comoriște (Binat) ni-se scrie: Știm, că tînărul cor de plugari din Comoriște, a luat parte la sêrbătoarea sêrbătorilor românești, la întrelarea corurilor în Lugoj și cu bucurie am aflat, că a cîntat cîntarea grea: „Junimea parisiiană“, foarte bine. Acest cor abia de 3 ani, cu un conducător simplu plugar, fără altă pregătire, ci numai școala noastră din sat, a început cu 16 ani a instrua corul și a-l conduce, și acum e de 19 ani; dar' face mari isprăvi cu corul. Corul are în frunte

de președinte pe bunul nostru preot *Ioachim Dabici*, ear' dirigentul băiat tînăr de ani, dar' bêtărî la minte, cu un zel netntrecut, instruează corul așa, că spre fala dînsului și îndestularea noastră, a dat corul în seara de lăsatul postului, un concert, care a succedat preste așteptare, dărdu-se 3 piese teatrale și 6 cîntări. Publicul a fost foarte numeros. Cîntările, cât și piesa teatrală, a fost foarte bine executate, așa încât toate cîntările a fost silit corul să le rep teze, ear' la teatru aplause nesfîrșite. Public a fost și din satele învecinate, ba chiar din Mercina, durere însă că notarul nostru cercual, deși Român, n'a luat parte nici-cînd la concertul tinerului cor; doar' se teme că prin aceasta face vre-un păcat? Venitul curat a fost 53 fl. *Achim Luca.*

Isprăvuri patriotice. Din comitatul Ciuc ni-se scrie, că în comunele Varzin și Șermaș s'au așezat printre Români câteva familii jidane de lipitori, în Varviz 5, în Șermaș 12. Acum nu de mult în Șermaș a fost alegere de primar și pretorul din Gyergyo-S-Miclăuș a pus cu puterea pe un Jidan, cu numele *Lipot Rubel*. Dar' poporul a fluerat pe Jidan și pe pretor, care a venit cu gendarmi. Acum apoi poporul a dat recurs la vicespan împotriva alegerii, căci e rușine ca la o comună de aproape 400 familii române, să fie primar un Jidau. — Harnic popor!

Cas de moarte. Din Bania ni-se scrie: Cruda și nemiloasa moarte a răpit din mijlocul nostru, în 4 Martie a. c. la 10 ore a. m. pe tinerul teolog de cursul al II. *Radu Pirtea* în vîrstă de 22 ani. În mormîntarea rēposatului s'a făcut Sămbătă în 6 Martie la 1 ora d. a. în ființa de față a unui număr public, atît din loc cât și din jur. Serviciul funebrel a fost sêvêrșit cu biserica gr.-or. rom. de domni preoți *Dimitrie Bogoevici* din loc. *Nicolae Novacovics*, *Vasilie Popovici*, din Pataș, și *Iacob Sirbu* din Rudaria, și mai mulți învățători, și cantori bisericești. — Pe tînărul și neuitatul îl deplînge scumpul lui moș, părintele *Vichentie Pirlea*, care n'a cruțat osteneala și cheltuelile, pentru binele și viitorul nepotului, și numeroasele neamuri, și amici. Fie-i țîrîna ușoară și în veci pomemirea lui. *Ioan Ionchi.*

Fapte creștinești. *Vasilie Țiolcan* cu soția sa *Tatiana* din comuna Fănație au dăruit pe seama bisericei din Leschia un rînd de haine bisericești în preț de 45 fl.; *Gavril Rochian* din Capnic tot pe seama bis. din Leschia un rînd de haine în preț de 30 fl.; *Gavril Filip* cu *Gregoriu Roman* locuitori în Leschia ear' au dăruit un rînd de haine bis. în preț de 20 fl.; *Filip Ananie* a dăruit un patrafir în preț de 4 fl. v. a. De Dumnezeu că mulți creștini să le urmeze faptele nobile
Leschia, 25 Februarie 1897.

V. Pasca.

Petrecere populară. Din *Pinticul-român* ni-se scrie, ca acolo s'a ținut în 7 l. c. o petrecere populară la casa parochială, zidită acum nu de mult. Petrecerea, al cărei venit a fost menit pentru biserică, s'a început dela 2 ceasuri după amiază și a ținut până dimineața la 5, fiind de față un număr frumos de persoane, între care au fost și dl notar și subnotar și alte persoane de neam străin. Petrecerea s'a ținut cu o însuflețire rară, ce a domnit atît între poporeni, cât și între străini. La cină a ținut bravul nostru părinte *Aurel Oltean* o cuvîntare în numele acelor

¹⁾ Acest cuvînt la noi se întrebuintează mai des în numărul înmulțit.

care au venit și au ascultat cuvântul păstorului sufletesc; în cinstea femeilor, cari s'au pregătit pentru mâncare a cuvântat dl notar *Ioan Cherebeț*. Ne saltă inima de bucurie, când auzim cuvinte frumoase dela învățații de neamul nostru, pe care Dumnezeu se-'i ție la mulți ani, ca se ne mai poată lumina și pe noi.

Iacob Bodea cantor.

*

La Cluj! „Tribuna“ scrie, că în procesul pentru articolul „Biserica și școala“ (nr. 66 a. tr.) dl *Iosif Marschall*, acusat ca răspunzător pentru tipar, n'a fost osândit, ci pertractarea împotriva lui s'a amfnat, pe cuvânt, că dñsul n'ar fi editorul ziarului. Acum dl Marschall a primit citația pe 30 Martie n. când va ave să se înfățișeze earăși înaintea curții cu jurați din Cluj pentru pertractare. — Jurații din Cluj au deci un nou privilegiu de a-'și dovedi „patriotismul!“

*

Se caută un instructor de cor pentru comuna *Hondol* (com. Hunedoarei, posta.) Aici poporul voiește să întemeieze un cor bisericesc și este lipsă de instructor. Cei interesați să se adreseze la dl *Eugen Grecu*, în *Hondol*, posta: *Felső-Cserétsz.*

*

Se caută Octoih de Loga. Un abonent al nostru întrebă, că cine are de vândut cartea următoare, pe care el vrea să o cumpere: *Octoih cu Catavosier și Tipicomul* întru vna tipărit la Buda la a. 1826 cu litere cirile de *Constantin Loga*. Cine are cartea de vândut, se scrie dlui *Ioan Isfan* în *Sacul* (comit. Caraș-Severin, posta în loc).

Nevinovat. Foia partidului catolic „Magyar Néplap“ a publicat prin August anul trecut un articol împotriva Jidovilor și a stăpânirii „liberale“ de azi. Articolul era intitulat: „Înselbătăcire“. Procurorul a improcesuat articolul, pe motiv că ar ațța împotriva confesiunii. Pertractarea finală s'a ținut săptămâna trecută, înaintea curții cu jurați din Buda-pesta. Osânda juraților a fost, că articolul cuprinde ațțare, dar' totuși nu 'l-au aflat vinovat pe cel-ce 'l-a scris. În puterea acestei osânde acusatul a fost lăsat nepedepsit. — Că blânzi mai sânt față de ai lor!

Din Rusova-veche. La Cronica noastră din nr. 5 a. c. intitulată: *S'au făcut unealtă jidanului*, economul *Nicolae Rachici*, despre care e vorba acolo, răspunde că el nu se recunoaște a fi unealtă jidanului, de oare-ce în comuna Rusova-veche arândator de regale e *Stefan Lăpădat*, român din comuna *Berliște*, care deschizând și o boltă, și-a adus de servitor pe un jidan, dar' nu Jidanul, ci Românul *Lăpădat* e proprietar și Jidanul n'a amenințat pe preot.

Dăm loc acestei zise a lui *Rachici*, dar' nu ne putem îndestul mira, că arândatorul *Stefan Lăpădat*, ia în slujba sa pe un *Jidan*, nutrind șerpele la sin; în întregă țeara aceasta n'a găsit dñsul nici un Român? Trist și păcătos lucru, dle *Lăpădat!*

*

Potop. Din Orăștie primim știrea, că săptămâna trecută a eșit din alvie *Murășul*, rupând podul dintre *Geoagiul-de-jos* și *Gelmar* și făcând pagubă în împrejurime. Pagubele tree peste 4000 fl. Cei năpăstuiți sânt tot Români.

*

Un nefericit. Proprietarul *Ippen Lipot* din comuna ungiurească *Băcsmadaras* a fost întreaga lui viață un om bătut de soarte. Ajunsese vârsta de 76 de ani, plini

de suferințe. Câțiva ani în urmă li bancrôtase prăvălia, ce tocmai deschisese. În supărarea sa nefericitul a încercat să se omoare prin ștreang, dar' a fost scăpat la vreme. Mai târziu soartea 'i-a răpit unica fiică. Lovitura aceasta a fost atât de grea pentru bietul bătrân, încât el 'și-a tăiat gâtul cu briciul. Dar' nici acum n'a putut scăpa de viață, căci medicii 'i-au cusut rana. Nici bine nu s'a vindecat bătrânul, și s'a aruncat în fântână, dar' și de aici a fost scăpat. Săptămâna trecută în sfârșit ear' s'a aruncat în fântână, de unde n'a mai fost scos viu.

*

O comoară. Un biet lucrător din comuna ungiurească *Téglás* a aflat deunăzile o prețioasă comoară pe moșia unui conte, unde tocmai săpa. El a găsit în pământ 1500 de taleri de argint. Cea mai mare parte a banilor e de prin anul 1829, purtând chipul unor regi poloni. După legile noastre, o treime a banilor aflați se cuvin statului, a doua proprietarului moșiei, ear' a treia norocosului lucrător, care a găsit comoara.

A v i s.

Împărțire de pădureți.

Vestim prin aceasta pe membrii „Reuniunii române de agricultură“ din comitatul Sibiului, cum și pe conducătorii grădinilor (de pomi) școlare, că subscrisul comitet va distribui la cerere și în mod gratuit pentru doritorii de a cultiva pomi 800 pădureți cireși, 2500 meri, 1500 peri, 1000 pruni de *Bistrița* și 300 gutâi.

Pădureții se pot lua în primire pe lângă o simplă adeverință *Marți în 11/23 Martie* între orele 11—1 m. c. dela locuința subscrisului presid. (*Strada Schevis*).

Sibiu, 18 Martie 1897.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“

Demetriu Comșa, presid. *Victor Torășianu*, secretar.

Mai nou.

† Alexandru Lahovari.

România a pierdut un mare bărbat de stat, pe Alexandru Lahovari, care a răposat Marți dimineața, 16 Martie c. în Paris.

Alexandru Lahovari s'a născut la 1841 în București și 'și-a făcut studiile în Paris, învățând drepturile. Întorcându-se în țeară a fost scurtă vreme în deregătorie, apoi s'a dat cu totul politice, făcând României mari foloase. El a fost în curs de 28 de ani deputat, apoi ministru de justiție și de trebile din afară, prin anii 1870—1895, când a fost la guvern partidul conservator. El a fost, un vestit orator (vorbitor) și politic de frunte.

Moartea lui a cauzat întristare în toate cercurile politice din țeară; la vestea morții lui camera a închis ședința, în semn de jale.

Al. Lahovari a fost mare spriginitor al cauzei naționale române peste tot.

Fie-'i odichna lină!

R Î S.

Al cui se fie după moarte.

Un biet de ovreu s'a botezat creștin, și din Șloimon s'a făcut Filimon. Odată mergând la moard, până vine rândul de măcinat, oamenii glumeau. Vine și un morar între oameni și zice:

— *D'apoi ce-i Șloimone?*

— *Eu nu mai sânt Șloimon, ci sânt Filimon, așa m'a botezat popa meu.*

Morarul: Știi tu, Filimoane, ce se întâmplă după moartea ta?

Filimon: D'apoi doard popa mă va îngropa, că sânt creștin.

Morarul: Știi tu, Filimoane, al cui vei fi după moarte?

Filimon: D'apoi al lui Dumnezeu, că sânt creștin.

Morarul: După moarte este judecată, măi Filimoane, și este Raiu, și este Iad; la Raiu de o parte stă sfântul Petru și de altă parte Moise prorocul, și la Iad stă dracul. Așa după moarte și tu te vei trage către Raiu, căci cam acolo se vor trage toți. Sfântul Petru va striga: Filimoane! tu vei răspunde „aici“, Moise prorocul va striga: Șloimon! tu vei răspunde „hîr“; sfântul Petru va zice: e al meu, că are cruce în cap; Moise prorocul va zice: ba e al meu, că e tăiat împregiur, și se va naște o ceartă pentru tine, și se va întoarce prorocul Moise către sfântul Petru și va zice: sfinte Petre, se-'l dam dracului, se nu mai lungim vorba pentru el; și așa vei merge supărat Filimoane, către Iad.

Comunicat din Deag de t. g.

POSTA REDACȚIEI.

P. M. în *Steierlak*. Manuale de stupărit are dl inv. *Ioan Popovici* în *Opațița* (posta: *Delta*, comit. *Timiș*) de 5 autori deosebiți: 3 cu litere latine, 2 cu cirile.

M. S. măestru în *Ven. i.* Cearcă în matricule, la preotul din loc, apoi întrebă de bătrâni și în sfârșit li poți scrie chiar dlui *A.* în *București*, provocându-te la cele scrise în „*Foia Pop.*“

P. S. preot în *F. Gir*. În scrisoarea d-tale cu nimic nu combați învinuirile; singur aceea spui, că sânt 482 cubule de bucate și nu 400. Apoi ataci pe *M.* care nu ne-a scris. Dovedește pe scurt, că învi nui rile nu sânt drepte și vom publica.

Șugăgeanu. Scrie-ne casuri, ca să știm pe ce să întemeiază învinuirile. Credem, că lucrul e dureros, când fac chiar și deregătorii lucruri de cari pomenești.

Ios. Dim. în *T.* Te rugăm a ne comunica seria și nr. losurilor și-ți vom scrie cum stă lucrul.

Abonent nr. 669 (*Varviz*). Mai ușor capeți pe intabulație; îți trebuie copia (paria) cărții funduare, libelul de dare, foia catastrală; aceste cu o rugare se le trimiți la „*Albina*“ și apoi vei primi răspuns. Roagă pe dl părinte sau alt cunosător al lucrurilor, să-ți umble de treabă.

M. N. în *Băr.* Nu știu cum de n'a primit *G. M.* din *V.* și d-ta; am trimis acum de nou nrii.

I. D. în *Betlean*. „*Două morminte*“ nu se poate publica.

Nic. S. în *Gârbova*. 1. Documentele trimite-le sau adu-le odată încoace. 2. Informează-te la fabricantul de mașini *A. Rieger* de aici, mai bine ar fi în persoană. 3. Este o instrucție privitoare la darea de vin, bere, zăhar etc. de *E. Barbulescu*. Se află la noi, prețul 16 cr.

Vas. M., învățător în *Fr.* În *Februarie 1896* luna noană și luna plină a fost în *Februarie*, atât după călindarul nostru, cât și după cel nou.

Pentru redacție și editură responsabil: *Ioan Morariu*.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressandt*.

LOTERIE.

Tragerea din 13 Martie n

Budapesta: 82 55 25 87 89

Tragerea din 17 Martie n.

Sibiu: 33 88 63 48 69

Tirgrile din săptămâna viitoare după căl. vechin.

Luni, 10 Martie: Șomcuta-mare, Trapold, Vințul-de-sus.

Marti, 11 Martie: Baia-mare, Nyék.

Mercuri, 12 Martie: Nușfalău (Szilágy-Nagyfalu).

Joi, 13 Martie: Elisabetopole (Ibașfalău), Feldioara (ziua premergătoare tirg de vite), Lăpuș-român.

Vineri, 14 Martie: Frata-ungurească, Roșia, Suia, Zam.

Sâmbătă, 15 Martie: Hunedoara.

Călimdarul săptămânii.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele	
	Dum. 2-a în post, gl. 2 sft. 10	rés.	ap.	
Dum.	9 + SS.40 Muc.din Seb.	21 Benedict	6 0	6 0
Luni	10 Mc. Codrat	22 Octavian	5 58	6 2
Marti	11 P. Sofr. Patr. Ier.	23 Otto	5 56	6 4
Merc.	12 Cuv. P. Teofan	24 Gavriil Ar.	5 54	6 6
Joi	13 P. Nichifor Patr.	25 (+) B. Vest.	5 53	6 7
Vineri	14 Cuv. Benedict	26 Ludger	5 51	6 9
Sâmb.	15 Mc. Agapie	27 Rubert	5 49	6 11

Sămână de trifoiu roșu,

garantat liber de „Tortă” (mătășă), ce crește în trifoiu și lufără.

La cumpărare de nu mai puțin ca 100 chlg. deodată, se dă cu prețuri moderate.

Carol F. Jickeli în Sibiu.

[818] 4-4

Ioan N. Bidu în Brașov,

Tirgul Straelor (Kotzenmarkt) Nr. 28.

Mare măgăzin

de tot felul de pescărie,

icre roșii tescuite, masline, stafide, smochine, roșcove și lână.

Pentru prețuri a se adresa de adreptul.

Comandele, — în măsură mică și mare — se împlinesc cu punctualitate.

[536] 5-6

„Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia”, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile” (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) fl. 1.50.

„Fire de tort”, versuri (ca continuare la „Balade și Idile”), editura Librăriei C. Sîteoa, 1896 fl. 1.25.

La comande, care sînt a se adresa „Tipografiei”, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

La „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român”

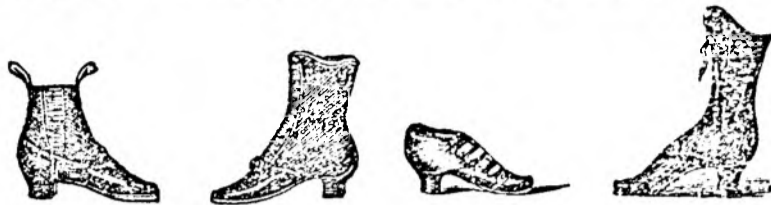
POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanul.

Acest op., care se extinde pe 216 pagine, cuprinzînd cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Lucru solid, durabil și elegant.

Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 37.

Subscrișul am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în lucrătoria mea de păpucărie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate; oferesc totodată spre mulțumirea tuturor **marfă solidă și prompt executată.**

Atrag atențiunea on. public, că m'am hotărît -- de aci încolo -- a cerceta toate tirgurile de țeară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătoria-mi proprie, ear' nu marfă de prin fabrici, precum fac mulți alții.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum

Sibiu, în Martie 1897

cu distinsă stimă

Constantin Dragoș

măiestru pantofar.

[918] 3-10

Marfă gata din materialul cel mai bun.**Împrumuturi de bani pe amortisare.**

Împrumuturi ieftine fără de a plăti capitalul osebit de camătă cu

4%, 4½% și 5% pe averi cu întabulare se exoperează.

Datoriile cu camătă mai mare

se convertesc, iute și exact pe lângă plățirea în bani gata de

Institutul de credit hipotecar

prin agentul ei:

[759] 5-5

Szücs F. Vilmos,

Arad, strada Széchenyi nr. 1, (vis-à-vis de palatul Neumann.)

Andrei Rieger,

prima fabrică ardeleană de mașini agricole și turnătoare de fer

în Sibiu

[946] 3-10

recomandă pentru sezonul de primăvară dlor p. t. economi și proprietari, celea mai plăcute și de dînsul înfîntate:

Pluguri schimbătoare

(original Rieger),

precum și pluguri universale și cu brasă adîncă.

Tăfăluguri pentru oblit livezi. Grape ou lanț pentru grăparea livezilor, cu prețurile cele mai moderate.

Prețuri curente franco și gratis.

CAROL F. JICKELI, SIBIU,

[2827] 15— recomandă:

mașina de măcinat carnea galvanisată argintiu.

Constă numai din două părți, părțile de întregire nu sînt trebuincioase.

Părțile tăietoare se ascut de sine la întrebuițare.

Vinele se prelucră tot așa de mărunt ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea mașinii urmează cu totul de sine, prin aruncarea unei bucăți de pâne în lăuntru.

Se capătă în patru mărimi:

	Nr. 2	4	6	8	
macină pro minută	1/2	1	2	3	chilogram.
Prețul fl.	3.40	4.60	5.60	7.90	

Fabricatele mele

sînt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remontoir-argint $\frac{800}{1000}$ fl. —; remontoir-anker Spirai-Brequet 15 bucăți, fl. 10.—; 16 bu. ăți, 1 cutioară, calpac de sticlă fl. 12.—. Orologiu deșteptător, anker, luminător, calitatea primă fl. 1.70.

Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Regulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Catalog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage, regulatoare, obiecte de aur și argint, până la cea mai fină sortă se trimite franco și gratis.

Ce nu convine, se schimbă sau se restituie prețul.

[2252] 6—10

Eug. Karecker, fabrică de oroloage.

46. Bregenz (lângă lacul Boden).

Garanță de doi ani.

Cine bea

Kathreiner

Cafeaua de maltă Kneipp

Toți cari doresc a-și conserva și întări sănătatea și totuși să nu renunțe la obicinuita și plăcuta folosință de cafea. Pentru-că un adaus de cafea Kathreiner delatură efectul dăunos sănătății ce-l produce folosința cafelei de boane. *****

Toți aceia, a căror bună dispoziție este jignită prin ceva. Îndeosebi la cei-ce sufer de stomach și nervi s'a dovedit folosința de cafea Kathreiner pură în mii de casuri ca cea mai bună beaură și cea mai ușoară de mistuit. *****

Toate femeile și toți băieții, pentru a căror debilă constituție cafeaua Kathreiner este foarte ușor suportabilă, care pură sau și amestecată cu cafea de boane devine o beaură de un gust plăcut și predilect. *****

Toți acela, cari vor să cruce în gospodărie și totuși să aibă o cafea bună și sănătoasă. Aceasta o poate oferi pentru ori-și-cine, pe placul tuturor singură numai cafeaua lui Kathreiner ca adaus la cafeaua de boane sau pură. *****

Mă-mi place mai mult!

Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp

este o adevărată cafea de sănătate și familie, prin care prin un mod de fabricațiune al lui Kathreiner aprobat în toate țările și de cele mai mari autorități, se dă cafelei de boane un gust admirabil. Cafeaua Kathreiner împreună gustul exotic al cafelei de boane cu cunoscutele calități sanitare a cafelei Indigene de maltă.

Rugare: Pentru de a nu fi sedus și înșelat să se considere, cetească cu grije cele imprimare pe pachetul original cu inscripția „Kathreiner”.

Pachete fără numele Kathreiner nu sînt veritabile

[3103] 5—12

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

Andrei Török

Fabrică de mașini agricole în Sibiu

recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țară și străinătate și de multe-ori premiate.

Tot felul de **pluguri** — pentru mersul ușor și bun al plugurilor mele dau garanță — **mașină de tăiat** de ale lui Haerling și în deosebite mărimi, **teascuri** pentru stocarea oleului, mustului de struguri și de poame, toate de un sistem probat ca bun, **virtej** (găpel) pentru câte 1—4 cai, **mașine de imblătit** (trierat) de mână, cu virtej, și cu vapori, mașini pentru alegerea grâului în 4 deosebite mărimi, mașină pentru desfacerea **cucuruzului**, **moară pentru păsat**, **pumpe** pentru afunzimi până la 20 metri, **mașini** de séménat și triere, grape și altele:

Mai departe eu port neguțatorie de fer cu un mare magazin de nicoave, foi, mașini pentru șiroafe și pentru găurirea ferului, tinichea (pleu) pentru coperișe, șindile, apoi tot felul de alte instrumente și unele de lipsă făurarilor și lăcătarilor, toate de cea mai bună calitate.

[314] 7—26

Întemeiată la anul 1857

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.

Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall